

Bylo zdůrazněno, že k těmto jevům je potřebné zaujmout aktivní postoj, což pro právněhistorickou frontu bude znamenat vážně se ideologickým působením centra Collegia Carolina zabývat a reagovat na ně publikační činností.

Z. Pinda

Zpráva o 16. světovém kongresu historických věd ve Stuttgartu

Ve Stuttgartu od 25. srpna 1985 do 1. září 1985 probíhal 16. světový kongres historických věd, organizovaný Mezinárodním výborem historických věd a Svazem historiků NSR. Záštitu nad tímto významným mezinárodním setkáním, které je pořádáno jednou za 5 let, převzal prezident Německé spolkové republiky Richard von Weizsäcker. Na kongres přijelo přes 2000 historiků z 56 zemí celého světa. Jednání jednotlivých sekcí probíhala po celý týden souběžně v několika sálech stuttgartské Liederhalle a univerzitních budov.

V úvodním zasedání v neděli 25. srpna 1985 promluvili prezident NSR dr. Richard von Weizsäcker, ministerský předseda zemské vlády Badenska-Würtemberska Lothar Späth, stuttgartský starosta Manfred Rommel a představitelé Mezinárodního výboru historických věd prof. Aleksander Gieysztor (PLR), H. Ahrweilerová (Francie) a Ch. Meier (NSR). V dalších třech dnech a pak ještě v sobotu probíhala jednání v sekcích. Metodologická sekce byla zaměřena na téma „Max Weber a metodologie dějin“ a v dalším průběhu pak na vztah archeologie a historie a filmu a historie. Stabilně zasedaly 4 sekce chronologické, ve kterých zazněly referáty k problémům dějin antiky, středověku, moderní doby a doby současné.

Největší pozornost však na sebe strhlo jednání sekcí s tzv. velkými tématy. Již první z nich, věnované problematice Indického oceánu, se zúčastnila celá řada vědců, nejen z rozvojových zemí Asie a Afriky, ale i z dalších zemí všech kontinentů.

Druhé velké téma bylo nazváno „Obraz druhého“ a jeho předmětem byly etnografické otázky postavení cizinců, národnostních menšin a okrajových skupin, jejich vztahů k původnímu, většinovému obyvatelstvu a svébytnosti jejich kultury. Předsedkyní této sekce byla generální sekretářka Mezinárodního výboru historických věd Héléne Ahrweilerová a za československou stranu připravil referát nazvaný „Národnostní politika v Československu po druhé světové válce“ akademik Viliam Plevza ve spolupráci se členem korespondentem ČSAV Ivanem Krempou.

Již při přípravě kongresu a zvláště pak při jeho vlastním jednání upoutalo na sebe značnou pozornost zúčastněných vědců téma „Rezistence proti fašismu, nacismu a japonskému militarismu“. Jeho rokování zahájili svými referáty spolu-

předsedové prof. F. Bédarida (Francie) a představitel československé historické vědy člen korespondent SAV Miroslav Kropilák. Ten se zabýval charakterem hnutí odporu a jeho aspekty sociálně politickými a ideologickými. Poukázal na to, že boj proti fašismu je vždy úzce spojen s bojem proti imperialismu vůbec a že v tomto boji hraje klíčovou úlohu dělnické hnutí. Dále při rozboru metod antifašistického odporu zdůraznil, že boj se nerozhodoval pouze mezi armádami na frontách II. světové války, ale významnou měrou i v zázemí, v týlu nepřítele. V závěrečné části svého referátu rozebral jednotlivé etapy antifašistického zápasu od počátku 30. let do roku 1945.

Bohatá výměna názorů, pohledů a informací probíhala v rámci diskusí u kulatého stolu, zaměřených na otázky odpovědnosti historiků za ochranu míru v atomovém věku, ekologie, nových technologií a dalších.

Čtvrtek 29. a pátek 30. srpna byly věnovány zasedání asociací, výborů a komisí, přidružených k Mezinárodnímu výboru historických věd. Jednání Mezinárodní asociace dějin práva a institucí, zaměřené na otázky revoluce a práva, řídil prof. F. Feenstra z Nizozemí. Úvodní referát k tématu přednesl prof. Jean Gaudemet z Francie. S dalšími obsáhlejšími referáty vystupovali M. Thoman (Francouzská revoluce 1789 a právo), J. Gilissen z Belgie (Revoluce a právo v 19. století v Evropě) a H. Bardach z Polska (Revoluce v Evropě po r. 1917 a právo). Jednání sekce sledovalo kolem 20 účastníků.

Vysokou účast zaznamenalo jednání Mezinárodní komise pro historii Říjnové revoluce, zaměřené na témata „Historiografie Říjnové revoluce v různých zemích“ a „Metodologické aspekty výzkumu o dějinách Říjnové revoluce“. Do diskuse se přihlásilo několik desítek historiků ze socialistických a kapitalistických zemí Evropy, Asie a Severní Ameriky. Nelze samozřejmě podrobněji informovat o jednání každé z 30 afilací. Je však třeba říci, že téměř všech se zúčastnili zástupci československé historiografie, kteří během celého týdne vystoupili s 30 referáty a příspěvky. To samo svědčí o významném podílu naší delegace na jednání.

Kongres probíhal v konstruktivním duchu a atmosféře vzájemného pochopení, kterým nijak nebyly na překážku vědecké diskuse a odborné polemiky během jednání. Přispěla k tomu vzorná práce organizátorů kongresu, kteří pamatovali i na bohatý kulturní, poznávací a oddechový program.

Závěrečné zasedání kongresu vyslechlo nakonec informaci o nově zvoleném Mezinárodním výboru historických věd a o příštím 17. světovém kongresu, který se uskuteční v Madridu.

Jaromír Císař